

Favrskov
Kommune

SIG Projektet

En særlig indsats for ungegruppen

Evaluering

Marts '09

Et projekt under Ungdommens Uddannelsesvejledning

Projektledeelse

Randi Vinther

Projektkoordinering

Marianne Unna-Lindhard

Indholdsfortegnelse

	Indledning	s. 3
1.0	Projektets kommissorium	
	1.1 Formål og mål	s. 5
	1.2 Målgruppen	s. 6
	1.3 Karakteristik af SIG deltagerne	s. 6
	1.4 Visitering til projektet	s. 7
	1.5 Projektets aktører	s. 7
2.0	Projektets ramme	
	2.1 Den fysiske ramme	s. 7
	2.2 Mødetid, tilstedeværelsespligt	s. 7
	2.3 Projektkoordinators roller	s. 7
3.0	Projektets hjørneste	
	3.1 Den metodiske tilgang	s. 8
	3.2 Struktur på dagen	s. 9
	3.3 Bevægelse	s. 9
	3.4 Faglig afklaring	s. 10
	3.4.1 Skolebesøg- og samarbejde	s. 11
	3.4.2 Jobsøgning	s. 11
	3.4.3 ”SIG” Jobkonsulent	s. 12
	3.5 Personlig afklaring	s. 12
	3.5.1 Fisken på disken	s. 13
	3.6 Det tværfaglige samarbejde	s. 14
	3.6.1 Jobcentrets sagsbehandlere	s. 14
	3.6.2 Den sociale indsats	s. 14
	3.6.3 Eksterne konsulenter	s. 14
	3.7 En koordineret og helhedsorienteret indsats	s. 15
	3.8 Coaching	s. 16
	3.9 At fastholde kontakt og dialog	s. 16
4.0	Projektets resultat og evalueringer	
	4.1 Indsats ift. succeskriteriet	s. 16
	4.2 Kan man tale om arketyper?	S. 17
	4.3 De unges evaluering	s. 18
	4.4 Sagsbehandlernes evaluering	s. 18
5.0	Projektets bedste erfaringer	
	5.1 Den daglige struktur	s. 18
	5.2 Anerkendelse	s. 18
	5.3 FISH Management, mentale profiler	s. 18
	5.4 De unges eget netværk	s. 19
	5.5 TID – TID – TID	s. 19
	5.6 Netværk – det tværfaglige og tværorganis	s. 20
	5.7 At arbejde helhedsorienteret	s. 20
	5.8 Primær person og indsatskoordinator	s. 20
	5.9 Mentoring – er også	s. 20
	5.10 Afklaring af arbejdsevne	s. 21
6.0	Konklusion	
	6.1 Projekttoplæg ift. praksis	s. 21
	6.2 Gik det så godt?	S. 22
7.0	Anbefalinger og perspektiv	
	7.1 Anbefalinger	s. 23
	7.2 Visionen	s. 24
8.0 Bilag		s. 27

Indledning

I Favrskov Kommune er der fokus på at sikre, at så mange unge som overhovedet muligt gennemfører en ungdomsuddannelse samt at bidrage til at mindske uddannelsesfrafaldet.

I Beskæftigelsesplan 2007 er der formuleret en målsætning om, at Jobcenter Favrskov har særlig fokus på ungeindsatsen. Beskæftigelsesudvalget har i forbindelse med formulering af mål for Beskæftigelsesplan 2008 videreført dette mål og præciseret, at Jobcenter Favrskov, Ungdommens Uddannelsesvejledning Favrskov (UU) og andre aktører, der møder de unge sætter yderligere fokus på denne indsats.

Som en udløber heraf blev det besluttet, at der gennemføres et projekt, hvor der ydes en særlig individuel indsats for gruppen af 18 – 24 årige, der ikke er i uddannelse eller som er i risiko for at afbryde

Med udgangspunkt i målgruppen ønskedes en klarlæggelse af de unge 18-24 årige med bopæl i Favrskov Kommune, der er i begreb med, har afbrudt eller er i risiko for at afbryde en ungdomsuddannelse samt at afdække kompleksiteten i årsagerne til afbrud med henblik på at forebygge disse og støtte de unges mulighed for at starte og gennemføre en ungdomsuddannelse.

Projektet er gennemført i 3 faser:

1. **Afklaringsfasen**, der tager udgangspunkt i udredning af statistisk materiale til brug for klarlæggelse af, hvem disse unge er, og hvilken profil de har. Afklaringsfasen er gennemført i samarbejde med et eksternt konsulentfirma – Epinion Capacent
2. **Handlefasen**, hvori tiltag og fastlæggelse af procedurer og samarbejdsrelationer fastlægges.
3. **Evaluering og afrapportering.**

Afklaringsfasen er varetaget af Capacent Epinion, der har foretaget en analyse (bilag 8.6).

Hovedkonklusionen i analysearbejdet er, at:

- Unge, der har afbrudt en uddannelse, ikke har en markant anderledes social profil end øvrige unge
- Unge, der ikke er gået i gang med en ungdomsuddannelse, har størst udsving på de sociale baggrundsfaktorer i forhold til enlige forældre, én eller begge forældre uden for beskæftigelse, begge forældre lav uddannelse
- For unge, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse, betyder de personlige faktorer formodentlig mere end den sociale baggrund

Der er dog ikke tale om markante karakteristika i forhold til analysens konklusioner.

Handlefasen og evaluering af projektet fremgår samlet af nærværende skrift og er varetaget af projektkoordinator og projektleder.

Da det overordnede mål med projektet er at mindske afbrud ved at udvikle en række redskaber til henholdsvis forbedring af vejledningsmetoder, koordinere allerede eksisterende uddannelsesmuligheder, herunder etablering og fastholdelse af samarbejdsrelationerne mellem de interessenter, der er om den unge, vil disse områder blive direkte omtalt i nedenstående evaluering, ligesom de vil være en del af anbefalingerne.

Tidsplan

Projektets 3 faser var fra starten tilrettelagt på følgende måde:

November og december 2007:

Gennemførelse af fase 1 – afklaringsfasen, hvor det statistiske materiale opsamles og analyseres.

Januar

2008:

Styregruppen vil på baggrund af resultaterne fra fase 1 opstille en mere detaljeret plan for gennemførelsen af de konkrete tiltag, som indgår i fase 2 – handlefasen.

Februar- august 2008:

Gennemførelse af konkrete tiltag i forhold til de frafaldstruede unge.

September- oktober 2008:

Evaluering af projektet samt formulering af anbefalinger for, hvordan samarbejdet omkring de unge kan organiseres i Favrskov Kommune.

Det viste sig imidlertid, at behandlingen af det statistiske materiale blev forsinket. Materialet bygger på oplysninger fra Danmarks Statistik, som forventedes fremlagt i slutningen af november. Disse kørsler blev forsinket fra Danmarks Statistiks side, hvorfor Capacent Epinion først har kunne fremlægge materialet maj 2008.

Tidsplanen er derfor blevet forrykket til afslutning marts 2009.

Økonomi.

Midlerne til fremme af projektet er bevilget af Det lokale Beskæftigelsesråd.

Nettobudget for projektet:

Lønudgift til ekstern koordinator, 12 måneder: 225.000 kr.

Udgifter til administration, kørsel og møder: 25.000 kr.

Udgift til ekstern konsulent, rapportskrivning: 150.000 kr.

Samlede udgifter: 400.000 kr.

De unge

Det skal i forhold til projektets resultater understreges, at de unge i SIG-projektet, tilhører gruppen af arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere., men den tungeste del af denne gruppe. Fælles for dem alle er, at de vejledningsmæssigt befinder sig i gruppen af unge med særlig behov for vejledning.

Der findes en lang række beskrivelser af denne gruppe og de vanskeligheder, der er med at få disse sidste 20 % i uddannelse eller job, og fastholde dem i deres valg og retning. Senest har Beskæftigelsesregion Midtjylland via COWI lavet en stor undersøgelse af denne gruppe:

- Hvad kendetegner denne gruppe?
- Hvilke indsatser iværksætter diverse aktører?
- Hvilke barrierer er der for uddannelse eller job. Denne undersøgelse munder ud i en række anbefalinger.

Således beskriver COWI rapporten, at 3 % af alle unge mellem 18 og 29 år i Favrskov Kommune hører til den gruppe unge, der har behov for en særlig indsats.

Det er et lille udsnit af denne gruppe unge, der har deltaget i SIG projektet og evaluering af projektet vil tage udgangspunkt i en daglig praksis og vil munde ud i en række anbefalinger – dog vil SIG projektets anbefalinger rækker lidt videre, da COWIs anbefalinger, langt hen ad vejen er konkretiseret og afprøvet i praksis i SIG projektet.

Se i øvrigt hele rapporten på Beskæftigelsesregion Midtjyllands hjemmeside <http://www.brmidtjylland.dk/>

1.0 Projektets kommissorium

1.1 Formål og mål

Med udgangspunkt i målgruppen har projektets formål været at:

- **klarlægge** hvilke af Favrskov Kommunes 18 til 24 årige, der har afbrudt eller er i begreb med eller i risiko for at afbryde en ungdomsuddannelse
- **afdække** kompleksiteten i årsagerne til afbrud med henblik på at forebygge disse – herunder:
 - anskueliggøre hvilke **typer af afbrud** der kan være tale om – kritisk afbrud eller et kvalificeret afbrud.
 - opstillings af **arketyper** blandt afbrudseleverne
 - undersøge om der er **typiske træk** i afbruddene set i et tidsmæssigt perspektiv

samt at:

- **støtte** de unges muligheder for at starte og gennemføre en ungdomsuddannelse – herunder:
 - afprøve specialiserede tiltag i forhold til de enkelte arketyper med henblik på at hjælpe de unge videre i uddannelsessystemet

Det **overordnede mål** med projektet er at mindske afbrud ved at udvikle en række redskaber til henholdsvis:

- forbedring af vejledningsmetoder
- koordinere allerede eksisterende uddannelsesmuligheder
- etablering og fastholdelse af samarbejdsrelationer mellem de interessenter der er om den unge – såvel uddannelsesmæssigt som erhvervmæssigt.

Målet er således:

At skabe et netværk på tværs af forskellige sektorer. Netværket skal agere på forskellige niveauer i forhold til etablering af muligheder for en forstærket indsats og en fælles tilgang til gavn for den enkelte unges fremtidige uddannelse.

1.2 Målgruppen

I projektet beskrives målgruppen som: ”Unge mellem 18 og 24 med bopæl i Favrskov Kommune, som ikke er påbegyndt eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse”.

Både beskrivelsen af målgruppen og også formuleringen af projektets succeskriterium antyder en forventning om, at de unge har et formuleret uddannelsesperspektiv, og at de på trods af afbrud – kvalificerede eller kritiske – stadig fastholder et ønske om at gennemføre en ungdomsuddannelse.

De unge, som mødte ind i projektet, rummes ikke i den formulerede målgruppe. Skal projektets deltagere således beskrives kort, kan det formuleres som:

”Unge mellem 18 og 25 med bopæl i Favrskov Kommune, og som ikke er påbegyndt eller som har afbrudt en ungdomsuddannelse og derfor er på kontanthjælp. De er mere eller mindre afklarede med hensyn til fremtidig retning: uddannelse eller job, uddannelsesvalg, egne evner og personlige/socialt ressourcer”.

1.3 SIG deltagerne kan karakteriseres ved

Gennem projektet og gennem interviews har der tegnet sig nogle billeder af de unge, deres liv, deres opvækst vilkår, deres problemstillinger eller udfordringer. De er alle særlige og meget forskellige, og alligevel ligner de hinanden.

Nedenstående er et lidt forsigtigt forsøg på at beskrive nogle særlige kendetegn – det er en generalisering, og der er hele tiden undtagelser, men de nævnte karakteristika gælder nogle, mange eller de fleste:

- Lavt selvværd
- Psykisk skrøbelighed – ikke udredte og med mulige diagnoser
- Tidligere mobbede
- Urealistiske drømme
- Mange skoleskift og mangelfuld grundskole
- Har svært ved at fastholde uddannelse eller arbejde*
- Indad-/udadreagerende og destruktiv adfærd
- Misbrugsproblemer
- Kriminalitet vold/tyveri
- Familiære problemer – skilsmisse, misbrug, vold, incest, svigt og svage strukturer i familien, mangel på forældreevne, tilstedeværelse- og opbakning
- Overvægt, gæld, boligproblemer osv.

* En række af de unge er faldet fra én eller flere ungdomsuddannelser – det drejer sig for nogle om omvalg, for de fleste om manglende almenfaglige evner – der særligt giver store problemer i EUD grundfagene, manglende motivation og for meget fravær – der tegner sig jo her en sammenhæng! Jfr. her analysen fra Capacent Opinion, sidste slide vedr. faktorer, der kan have betydning for frafald.

Det er altid nemmest at beskrive, hvad vi ikke vil have, og det er også nemmest at beskrive denne gruppe unge med alle minus ordene – så ved vi ”lissom” hvad vi taler om. Men skal denne gruppe spottes og tages hånd om, er man nødt til at bruge disse minus ord, at lede efter de unge, der kan karakteriseres således, for det er disse karakteristika, de viser i første omgang.

Gennem dette projekt har vist sig lige så mange plus ord at beskrive de unge med. Det er selvfølgelig de ressourcer, de unge skal have frem i lyset, blive bevidste om, anerkende hos sig selv og lære at trække på.

1.4 Visitering til projektet

Projektets deltagere er visiteret gennem UU-Favrskov og Jobcenter Favrskov

1.5 Projektets aktører

Gennem projektet har følgende aktører været i spil i et koordineret samarbejde:

- Leif Jønsson - Hadsten Ungdomsskole
- Dan Skovgaard – Favrskov Erhvervsråd
- Et tværfagligt samarbejde i Favrskov Kommune mellem
 - projektkoordinator forankret i UU
 - sagsbehandlere i Jobcenteret
 - jobkonsulenter i den sociale indsats
 - kommunens misbrugskonsulenter
 - ”Unge Teamet” i kommunens Børn & unge Center
 - Serviceholdet
 - lærere, vejledere og mentorer på uddannelsesinstitutioner i Århus og Randers
 - FVU på Aarhus tekniske Skole

2.0 Projektets ramme

2.1 Den fysiske ramme

Projektet har været gennemført i Hadsten Ungdomsskoles lokaler på Kirkevej 8.

Rammen har været i orden, uden helt at tilgodese netop denne gruppe unge, der har så meget overskudsenergi, der har godt af at blive brændt af f.eks. i produktionsskolelignende værksteder.

I lokalerne har vi haft 6-8 computere med netadgang, et lille kontor, en række større eller mindre lokaler samt mulighed for at spille pool og bordfodbold.

2.2 Mødetid - tilstedeværelsespligt – registrering

Gennem projektet har der været en fast mødetid, hver formiddag fra kl. 8.00 til kl. 12.00 med mødepligt – de unge er blevet registreret hver dag. De unge har haft pligt til at ringe hver morgen og meddele begrundet fravær, og ved ubegrundet fravær er de blevet trukket i kontanthjælp.

Eftermiddagene har været ”projektkoordinator tid”. Sådan at forstå, at det er i dette tidsrum alt opsøgende og projektkoordinerende arbejde har ligget. Og det er i dette tidsrum, at det mere individuelle arbejde med de unge har ligget, f.eks. skolebesøg, hjemmebesøg, lægebesøg, coaching mv.

De unge har ofte haft hjemmeopgaver f.eks. at skrive ansøgninger, at tage rundt med uopfordrede ansøgninger, refleksioner over samtaler, sig selv, mål osv.

2.3 Projektkoordinatorers roller

Gennem projektet har projektkoordinator skiftet mellem et utal af roller.

Først og fremmest rollen som den **gennemgående person**, der har haft overblik over de forskellige kommunale aktører, der har været koblet på den enkelte SIG deltager og herigennem være den **koordinerende person** i indsatsen omkring den unge.

Rollen som **UU vejleder**, der har sat fokus på uddannelsesperspektivet, taget de unge med på skolebesøg og vejledt i at skrive ansøgninger til ungdomsuddannelse.

Vært i ”SIG jobcaféen”, hvor arbejdet har rettet sig mod at kvalificere de unges CV’er og at udarbejde skabeloner til ansøgninger – både opfordrede og uopfordrede. Derudover har de unge arbejdet med forskellige jobportaler. Endelig har arbejdet omfattet forberedelse af telefon- og jobsamtaler.

Som **”SIG jobkonsulent”** har rollen været at ”åbne døre” ude i virksomhederne, at være opsøgende og ved telefonsamtaler eller direkte møder at ”sælge” den unge i praktikforløb eller job eventuelt med løntilskud.

Rollen som **mentor** for de unge, er måske den rolle, som gør indsatsen for denne gruppe til noget særligt. At arbejde særligt med den personlige, men også den faglige afklaring, og hele tiden være opmærksom på, hvilke personlige barrierer der kan være i den enkelte unge, som kan forhindre f.eks. udbytte af vejledning eller fastholdelse i uddannelse eller job.

Det er også som mentor, at der har været fokus på den enkeltes personlige opmærksomhed- og udvikling – her har projektet arbejdet med inspiration i FISH Management og forskellige mentale profiler.

Mentorrollen er også at være livline ”ring til en ven”, ”vækkeur”, den der kan hjælpe med at få overblik over gæld og udarbejde budgetter, tage med på lægebesøg, tale kærestesorger med, tale med forældre/plejeforældre, bistå ved møder med andre aktører, være den man kan spejle sig i, den man kan afprøve sin virkelighed i ...

Gennem projektet har projektkoordinator også gennemført **coachsamtaler** med enkelte af de unge.

I tid har de forskellige roller fordelt sig således:

- Den koordinerende rolle 25 %
- Uddannelsesvejleder, SIG Jobcafé og SIG Jobkonsulent 35 %
- Mentor og coach 40 %

Det er vigtigt at **fremhæve**, at ingen rolle er mere særlig end andre, det **særlige er, at én og samme person kan varetage og skifte mellem de forskellige roller** afhængig af det individuelle behov og fokus, situationen og i sidste ende også at tage den rolle, der sætter særlige eller nødvendige aktiviteter i gang.

Projektet har været holdt sammen af en række hjørnестene, der har skabt det fundament, som det hele har været båret af eller limet sammen af. – det være sig den metodiske tilgang, værktøjer og aktiviteter.

3.1 Den metodiske tilgang

At arbejde i en anerkendende og værdsættende kultur udspringer i teorierne om AI¹ som metodisk tilgang og virker i en anerkendende praksis – dette har været en af projektets hovedhjørnестene.

Den anerkendende kultur bygger på et positivt menneskesyn. Når holdninger til hinanden samt sprogbrug og kropssprog afspejler dette positive menneskesyn, kan man opleve en tryk dagligdag, hvor man tør åbne sig for hinanden og afprøve de muligheder,

¹ AI – Appreciative Inquiry bygger på David Cooperriders og Suresh Srivastvas tanker og teorier

der byder sig. I det daglige samspil er det vigtigt, at dialogen og sprogbrugen bæres af positive udsagn.

Når man benytter sig af den anerkendende tilgang, betyder det, at man i stedet for kun at tage udgangspunkt i problemer og tale om det man vil undgå – også taler om det, man gerne vil have, og det der allerede virker.

Den værdsættende samtale etablerer positive og værdsættende forbindelser mellem mennesker. Den værdsættende samtale kan omsætte de bedste erfaringer og største visioner til konkrete forandringer.

Den nyeste forskning inden for positiv psykologi viser, at positive følelser har stor indflydelse på menneskers fysiske og mentale helbred. Folk, der har det godt, er mere disponerede for læring og personlig udvikling, da positive følelser styrker de kreative og analytiske evner og gør os mere åbne over for ny viden. Positive følelser øger vores åbenhed og tolerance over for forandringer og gør os dermed mere fleksible og tilpassningsdygtige. Undersøgelser viser, at mennesker, der trives, har 2,9 eller flere positive følelser for hver negativ følelse²

Alle trives med anerkendelse. Skal denne gruppe unge rykkes, skal de mødes med noget nyt, og for mange, eller de fleste, er det faktisk nyt at blive bemærket og rost. Det afvæbner og sænker paraderne og giver åbninger til mere positivt rettede samtaler.

3.2 Struktur på dagen

En anden hjørnestein har været en forholdsvis fast struktur på dagen.

Faste morgenmøder har indledt dagen. I første omgang har formålet været at få en kop morgenkaffe og ”snakke af”, at vende stort og småt siden i går. Formålet har også været at danne sig dagens overblik: Hvor mange unge er mødt ind? Hvad er dagens fokus for den enkelte? Hvem gør hvad? Hvad gør projektkoordinator? og et fælles ”sæt i gang”.

Dagen er afsluttet med en fælles afrunding – hvordan er dagen gået, hvor langt er den enkelte, hvad skal der eventuelt ske til i morgen?

Gennem projektet har der været en række daglige aktiviteter, som har taget et individuelt udgangspunkt. Netop det individuelle fokus – at møde den unge dér, hvor den unge er – og sætte meningsfulde aktiviteter for den enkelte på dagsordenen har været projektets tredje hjørnestein.

3.3 Bevægelse

Uanset hvilken gruppe unge man arbejder med, så er det svært for dem at sidde stille og koncentrere sig over længere tid. Denne gruppe unge kan da slet ikke. For at skabe variation i dagens aktiviteter, for at brænde krudt af og for at samles om det hyggelige og legende har der gennem projektet været bowling eftermiddage, gåture i området, spillet pool og bordfodbold.

Disse aktiviteter har bragt det bedste frem i de unge. Den formelle ramme er brudt, og de viser en anden, mere løssluppen og glad side af sig selv, som kan være en åbning umiddelbart eller bruges som åbning i senere samtaler.

² Babera L Fredrickson og Marcial F Losada, 2005, forskere i positiv psykologi

3.4 Faglig afklaring

Uddannelse eller job? Og med hvilke perspektiver?

I denne aktivitet har formålet været at etablere et samlet overblik over grundskole, uddannelses tiltag og jobberfaring med henblik på at afklare den unges egen retning og mål.

De unge har her delt sig i 4 grupper med næsten lige mange i hver gruppe:

1. De **selvstændige** og **målrettede** med et **udtalt uddannelsesfokus** – 7 unge
Unge, der er målrettede ift., at ville i uddannelse.
Unge der søgte vejledning til at finde den ønskede uddannelse, den bedst egnede form for uddannelse, det være sig ordinær ungdomsuddannelse, EGU mv. samt det relevante uddannelsessted. Endelig havde enkelte behov for hjælp til at skrive ansøgninger til den ønskede uddannelse.

For denne gruppe har en del af afklaringen måske været overhovedet at finde den uddannelse der kunne være lige ”den” der var den rigtige.

Et eksempel:

En ung mand kommer ind i projektet med en HTX i baglommen. Den vil han gerne bruge, men helt til hvad, er han uklar på - noget med elektronik?
Første dag i projektet sætter han sig med ”JobSpør” og besvarer en lang række spørgsmål om interesser og hvad han kan lide at arbejde med. Programmet giver en lang række forslag til mulige uddannelser.
Og her - første dag finder han den uddannelse han skal have. Han finder ud af hvor og hvornår og beslutter at ville søge ind og starte i august '09.
Så! Mangler han kun et job, så ventetiden udfyldes konstruktivt og giver lidt kasse.
Dag 2 har han skaffet sig en jobsamtale og dag 3 er han i job og ude af projektet.

2. De **flakkende** og **usikre**, men trods alt med et **uddannelsesfokus** – 4 unge
Unge, der uafklarede med hensyn til valg af uddannelse, har et/flere afbrud bag sig og er usikre på om de har de faglige og personlige ressourcer til at gennemføre en uddannelse. Økonomien er stram, men de er ”ambitiøse” og har et stort ønske om at gennemføre en uddannelse.
Denne gruppe har behov for en tværfaglig og tværorganisatorisk indsats. Behov for særlig vejledning og et netværksarbejde mellem UU vejleder/mentor, lærere og uddannelsesmentorer på skolerne med henblik på støtte og hjælp til at fastholde uddannelsen.
3. De **usikre** og **opgivende** med **uklart fokus** – 7 unge
Denne gruppe vil i job, måske med et fremtidigt uddannelsesperspektiv.
I jobsøgningen har den unge søgt at rette sin søgning mod jobs, der kunne udvikle dem og give relevante erfaringer mhp. senere ungdomsuddannelse eller GUV – Grundlæggende Voksen Uddannelse.
I denne gruppe findes de mest komplekse problemstillinger med misbrug, kaotiske private forhold, svære personlige problemstillinger, en så stram økonomi, at uddannelse ikke er relevant, før der er mere styr på privatøkonomi, bolig mv. Det er denne gruppe der for alvor har behov for en tværfaglig og helhedsorienteret indsats.
4. De **målrettede**, men **flakkende** med et **klart jobfokus** – 3 unge
Denne gruppe er udelukkende til job, og de ser ikke et fremtidigt uddannelsesperspektiv i ordinær uddannelse, men eventuelle AMU kurser/certificeringer.
Mange i denne gruppe har kaotiske økonomiske forhold, et par stykker er hjemløse, og for dem handler det udelukkende om at tjene penge for at overle-

ve. Flere i denne gruppe har tidligere forsøgt at tage f.eks. grundforløb i et ordinært EUD system og er faldet fra – flere op til flere gange.

Også denne gruppe har behov for vejledning og hjælp til at fastholde job. Særligt i denne afklarende del, har samtaleemnerne med den sidste gruppe været det faglærte mod det ufaglærte arbejde. Hvilken type jobs får man som ufaglært medarbejder, hvilke udfordringer ligger i sådanne job? Hvilke variationer i jobbet kan man forvente? Hvilke lønninger? Hvad er perspektivet på sigt?

3.4.1 Skolebesøg og skolesamarbejde

For den uddannelsessøgende gruppe har det været relevant at projektkoordinator har taget enkelte unge med på besøg på forskellige uddannelsessteder.

Der har været besøg på produktionshøjskoler og tekniske skoler for derigennem, at mærke stemningen, og ikke bare læse sig til en præsentation af skole, uddannelse og værksteder, men at se, høre, opleve og danne sine egne indtryk.

Når en SIG- deltager har valgt at ville tage et uddannelsesforløb på en produktions- eller teknisk skole, har projektkoordinator sikret ”en god aflevering”. Sammen med den unge er det ”nye” sted blevet inddraget i den unges problemer og udfordringer, og der er blevet etableret et fortsat samarbejde mellem den unge, det nye steds lærere/vejledere/mentorer og SIG-projektkoordinator samt eventuelt den unges forældre/ plejeforældre. Dette for at skabe en tryghed for den unge, et sikkerhedsnet og livliner, således at nye truende frafald kan tales og håndteres i opløbet og måske derved undgås.

3.4.2 Jobsøgning

I denne aktivitet har fokus overvejende været på at kvalificere både CV’er og ansøgninger.

For de to jobsøgende grupper gælder jo, at de alle er ufaglærte. De har alle erfaringer fra tidligere jobs, men ofte har en række tidligere jobs strittet i mange retninger, så de unges samlede billede af egne erfaringer og kompetencer har været temmelig uklare.

Som vært i ”SIG jobcaféen” har opgaven i høj grad været at gå tæt på de unge og deres helt konkrete erfaringer og dermed også deres handlekompetencer i de forskellige jobs, for derved at kunne udfolde CV’er til mere end ”bare” at have været ansat X sted i en given periode.

Nedenstående eksempel fra en samtale med en ung mand giver et billede af, hvordan han ser sine egne kompetencer:

Jobcafé værten: Hvad var det for en type virksomhed du arbejdede i?

Den unge: Øhhh - det ved jeg ikke ...

Værten: Jamen hvad lavede de - var det en produktionsvirksomhed eller ...

Den unge: Næe ... jeg skulle bare grave nogle huller!

Værten: Okayyyy! Hvad for nogle huller? Hvad skulle hullerne bruges til? Skulle der træer i - eller?

Den unge: Næe ... det var til nogle ledninger!

Værten: Okay så! Hvilke færdigheder/kompetencer krævede det af dig, at grave de huller?

Den unge: Nogle arme!

Værten: Okayyyyy - Nå,- jeg tænkte nu mere i noget med opmåling af hullets størrelse, afstanden mellem huller eller ...?

Dine kræfter ... eller?

Arbejdet med CV har været ført over i, at de unge har udarbejdet skabeloner for opfordrede og uopfordrede ansøgninger. Skabeloner som kan målrettes ift. brancher eller helt konkrete stillingsannoncer.

I projektet har der for gruppe 2 og 3 været en daglig aktivitet i forhold til at opsøge job.net og forskellige andre jobportaler mhp. at finde og søge ledige og relevante stillinger.

Inden eventuelle telefonkontakter, besøg hos potentielle arbejdsgivere eller jobsamtaler, har den unge forberedt eventuelle spørgsmål og afprøvet situationen i små ”rollespils” sekvenser, hvor mentor har spillet arbejdsgiver og stillet dem spørgsmål - kritiske, udfordrende, støttende osv. I forhold til deres CV og ansøgning.

Herudover har det for nogle været en opgave at drage i byen og ved personligt fremmøde søge job og lægge en uopfordret ansøgning.

3.4.3 ”SIG jobkonsulent”

For projektkoordinator har det også været en aktivitet at være aktivt opsøgende ift. virksomheder i et forsøg på at skabe jobåbninger – praktikker eller faste jobs.

For det første er det vigtigt her, at spørge og lytte sig til en arbejdsgivers lyst og evne til at kunne rumme denne målgruppe. Derefter er det lige så vigtigt at præsentere den unge på bedste vis, samtidig med at være fuldstændig klar ift. hvilke sociale- og personlige problematikker, den unge har med sig.

3.5 Personlig afklaring og arbejde med den personlige bevidsthed

Som udgangspunkt har projektet arbejdet med grundkonceptet **FISH Management** – se bilag 8.1

1. **Tag aktiv del**
– det er dit liv, dit ansvar og dig der handler
2. **Lev gennem leg og humor**
– det åbner mange døre – i dig selv og i din omverden
3. **Arbejd med glæde** – det gør arbejdet sjovere
4. **Vælg din positive holdning hver dag** – der må være én god grund til at du er stået op og er her?

Ovennævnte har været de daglige kodeord eller holdepunkter. De ord, der måske lige netop har fået brudt de negative cirkler, de ord der måske lige bryder isen eller får nogen til at klappe hesten.

Herudover har vi arbejdet med ”**Mentale profiler**” med udgangspunkt i Ulrik Wilbæk og Peter Bredsdorf Larsens videre arbejde med Finn Havaleschkas ”Mentale scorekort” – se bilag 8.2

De unge har besvaret en række spørgsmål, scoret deres ”point” og tegnet deres egen mentale profil.

På baggrund af dette arbejde udvides både den unges og også projektkoordinatorers billeder af den unge og dette har virket som projektkoordinatorers værktøj ift. den individu-

elle ”håndtering” af den unge og også som den fælles referenceramme i samtaler og støtte og små skub i retning af at udvikle sin mentale profil.

Tiden, tankerne og deltagernes in- og output har udviklet på både Fish Management tankerne og de mentale profiler. Det giver forståelsmæssigt nok mere mening for de unge at arbejde på 3 planer og **tale røde, grønne og gule cirkler** at tænke og handle i, visualiseret i fisken. Se bilag 8.1

Er du grøn, rød eller gul lige nu? Hvad styrer dit liv?

Hovedet

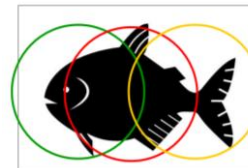
- Bevidste og overvejede tanker, valg og handlinger
- At vende mavefornemmelsen og tænke sig om

Maven

- Følelser, impulser og umiddelbare reaktioner
- At mærke i maven om det bevidste og overvejede føles rigtigt

Halen

- At lade sig føre med strømmen?
- At lade halen bestemme og bare ”svømme væk”

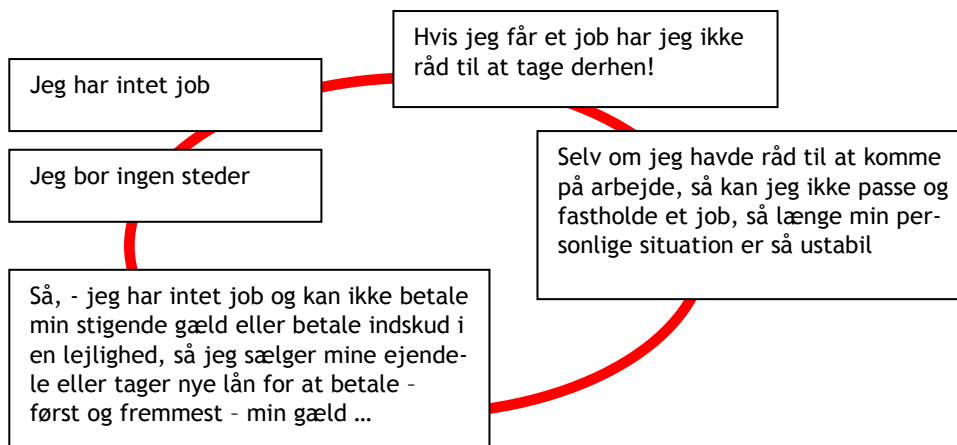
3.5.1 Fisken på disken – samtaler om stort og småt

Det stadige fokus på mentale profiler, FISH Management og grøn, rød og gul har været en væsentligt for både projektkoordinatorers billeder og den unges egne billeder og i de daglige samtaler – både individuelle samtaler og også samtaler i gruppen, hvor der ingen hemmeligheder har været – alle ved alt om alle.

Samtalernes emner har været ALT mellem himmel og jord. Forskellige emner har været kriminalitet, vold, misbrug, at blive forældre tidligt, kæresteting – hvornår bliver man i et forhold, hvornår går man? Skænderiets forskellige perspektiver osv.

Økonomien har også fyldt meget i disse samtaler – røde cirkler der for den unge ser ubrydelig ud. For 3 af projektets deltagere har det drejet sig om at være boligløs, fordi de ubetalte regninger er for mange. For flere har det også drejet sig om at sælge ejendele eller at tage lån for at betale lån. Mange har været så økonomisk hængt op, at de reelt ikke har haft penge til den daglige transport til projektet.

En af flere røde cirkler kan beskrives således:

Som mentor og rollemodel har det til stadighed været relevant at inddrage også mentors egne erfaringer og eget liv – netop for at styrke trygheden og for ikke at stille sig udenfor som bedrevidende eller bedrefungerende, men stille sig som ligemand.

Dog netop med flere erfaringer og med bevidst brug af pædagogiske virkemidler – at være autoriteten, kunne styre samtalerne, kunne skabe relationer, koble de unges erfaringer, kunne skabe åbenheden, bevare den gode stemning og roen i gruppen, samle op og runde af for at skabe tid og rum til den enkeltes refleksion og nye aktiviteter.

For de unge er det særligt at have en rollemodel på det ”almindelige liv”. For flere af de unge gælder, at det almindelige liv er eftertragtet, men ukendt land. De har nogle forestillinger og drømme om job, hus, mand/kone og børn, venner og det at gøre ”almindelige” ting.

I samtaler med og mellem de unge indbyrdes, har en række spørgsmål været vendt: Hvad er et ”almindeligt” liv? Hvilke forestillinger har de unge om andres ”almindelige” liv? Hvorledes er deres egne liv? På hvilken måde adskiller deres liv sig fra andre menneskers liv? Hvad vil de gerne have ind i eller ud af deres egne liv, der kunne gøre det mere "almindeligt"? Hvad kan de selv gøre for at skabe dette ”almindelige” liv?

Alle disse samtaler har været afgørende for afklaring af de personlige/sociale barrierer, der har været/kan være for vejledning i retning af at vælge og fastholde uddannelse eller job. Samtalerne har samtidig virket som støtte og hjælp til at se sig ud af problemerne, begynde at se muligheder og begynde at se egne ressourcer og turde tro på sig selv.

3.6 Det tværfaglige samarbejde

3.6.1 Jobcenterets sagsbehandlere

Da alle unge i projektet har været på kontanthjælp, har **sagsbehandlerne** i Jobcenteret været de primære samarbejdspartnere. Dette samarbejde har drejet sig om sparring, fælles strategier og planer for den enkelte unge, sygdommeldinger, bevillinger til f.eks. FVU, visitering til andre aktører osv.

3.6.2 Den sociale indsats

For nogle har der været stort behov for også at inddrage ”Den sociale indsats” for igennem denne afdeling, f.eks. at få den unge visiteret til hjælp og samtaler med **misbrugskonsulenter**. Eller blive visiteret til **Børn- og Familieafdelingen** med henblik på en forebyggende indsats for en ung og dennes gravide kæreste – at sætte fokus på ”det gode forældreskab” og hjælpe dem med at blive forældreparate. Eller at hjælpe et ungt par til bedre boligforhold så de kan fastholde weekend samvær med børn osv.

3.6.3 Eksterne konsulenter

Flertallet af de unge i projektet har været misbrugere. En mindre gruppe har stadig et mindre misbrug og en lille gruppe er stadig dagligt misbrugende. Det være sig alkohol og/eller stoffer.

For en enkelt har det drejet sig om en alkoholdebut som 9 årig og et dagligt alkohol forbrug som 11 årig samtidig med et stigende stofforbrug.

Denne unge har været alkoholfri i et års tid, med et eventuelt weekend forbrug af stoffer.

En anden ung har været alkoholiseret gennem 10 år med debut som 15 årig – i dette har også været indblandet et misbrug af stoffer. Denne unge er nu på antabus og på vej i et samlet misbrugstilbud.

For de unge med helt aktuelle misbrugsproblemer har det været relevant at bringe **misbrugskonsulenter** i spil og etablere endnu en samarbejdsrelation, at bringe endnu en aktør på banen i forhold til indsatsen omkring den unge.

Mange af projektets unge har også en mere eller mindre kriminel fortid. Fra væbnede røverier og grov vold over almindelig, daglig småvold, kørsel med temmelig høje promiller til butikstyverier o.s.v. En enkelt deltager har under projektet været i fodlænke, hvor projektkoordinator var kontaktperson til **kriminalforsorgen** og her samarbejdede om den strukturelle ramme for afsoning i fodlænke.

3.7 En koordineret og helhedsorienteret indsats

Gennem projektet har det vist sig, hvor vigtigt det er at etablere tværfaglige samarbejdsrelationer med henblik på en helhedsorienteret indsats. Helheder i mennesket – personligt, socialt, fagligt, men også omkring mennesket – uddannelse, job, bolig, fritid, relationer mv. Projektkoordinator har virket som koordinator af de mange aktørers tiltag.

Bare for at vise hvor mange aktører, der kan være på banen ift. ét ungt menneske – i eksemplet her – ”Mathias” 19 år:

Mathias har læringsvanskeligheder og en ufuldstændig grundskolegang med mange skoleskift og gik ud af 7. klasse. Han er flyttet meget i sit liv – hver gang hans alkoholiserede mor fik en ny kæreste. De har været rundt på Sjælland, et smut til Spanien og tilbage til Danmark og Jylland. Mathias har tidligt boet alene og har tidligt selv måttet få tingene til at hænge sammen. Mathias har været på produktionsskoler og teknisk skole, men blev smidt ud af et næsten færdigt grundforløb pga. for meget fravær. Mathias har intet job og mener ikke, at han kan magte en uddannelse. Han ønsker sig bare et job, der lugter af motorolie. Allermest drømmer han om et job med biler og lydantlæg.

Mathias har et voldsomt temperament, som han har meget svært ved at styre. Han bliver så vred og aggressiv, at han kaster med store ting, og slår. Han slår ude i byen og hjemme på kæresten. Han har slået en af morens kæresten, fordi denne slog moren. Det gav en voldsdom i fodlænke og et kursus i ”Anger management”. Mathias ryger hash – han selvmedicinerer sig, for med en hashrus kan han holde sit voldsomme temperament lidt nede. Mathias drikker også – ikke så tit, for i fuldskab kan han slet ikke styre sig – der slår det for alvor klik for ham.

Han bor sammen med en 20 årig pige, som har adresse i en anden kommune. Hun er depressiv og har stoppet sin uddannelse og nu går hun hjemme hos Mathias på SU. Hun er gravid i 3. måned – de er glade, men Mathias er helt med på, at der skal arbejdes på sagen, så et barn får en anden start og opvækst end han selv gjorde.

Mathias ved godt, at han gentager det mønster han reagerer på.

Nedenfor den lange række aktører der er i spil for at hjælpe Mathias på rette vej:

- SIG vejleder, mentor og ”aktørkoordinator”
- Sagsbehandler Jobcenter
- Sagsbehandler forsørgelsen
- Sagsbehandler i Børn & Unge afdelingen - en forebyggende indsats ift. at forberede et ungt par på forældreskab
- Misbrugskonsulent ift. dagligt, men aftagende hashmisbrug
- Psykiatere mhp. screening/diagnosticering af evt. ADHD
- Kriminalforsorgen og Anger Management konsulenter
- Jobkonsulent mhp. etablering af rammen for praktik
- Praktikværter

Her ved projektets afslutning ser den koordinerede indsats ud til at give resultat. Mathias er i en velfungerende praktik, praktikstedets medarbejdere kender Mathias’ historie, de er ikke forpligtet på den, men de er meget glade for ham og rummer ham, og det daglige arbejde ”opdrager” ham til et arbejdsliv. Han bliver formentlig fastansat med løntilskud og hans drøm er nu, at komme i lære i virksomheden som cykel- og scooter mekaniker, hvis han får tilbuddet,

3.8 Coaching

For enkelte SIG- deltagere har det givet mening at gennemføre coachsamtaler. Det har drejet sig om konkrete emner, hvor netop coachens indfaldsvinkel og metode, skaber den refleksion og det ejerskab, der giver egne løsninger og handlingsretning.

3.9 At fastholde kontakt og dialog – løbende opfølgning

Til sidst er det vigtigt at nævne den løbende kontakt, der hele tiden er med projektets deltagere, enten ved besøg hvor de er eller telefonopkald, bare for at høre hvordan det går.

De unge opsøger også deres mentor, de sms’er og ønsker svar på konkrete spørgsmål, de ringer med små og store problemstillinger, ønsker om gode råd og oplysninger om ledige jobs. De ved, at de har en livline.

4.0 Projektets resultat og deltagernes evalueringer

4.1 Indsats i forhold til succeskriteriet

Indsatsen gennem projektet har givet følgende resultat - Se bilag 8.3
23 unge har deltaget i projektet – 4 piger og 19 drenge – af disse er:

- 11 gået videre i uddannelse – 5 direkte i uddannelse og 6 i uddannelsessystemet med et tydeligt ungdomsuddannelsesperspektiv
- 1 er i arbejde med et klart uddannelsesperspektiv
- 1 er i praktik med et muligt uddannelsesperspektiv - EUD
- 1 er i arbejde med et muligt uddannelsesperspektiv - GVU
- 3 er i arbejde uden et perspektiv i retning af uddannelse
- 1 er på vej i et alkohol behandlingstilbud med et efterfølgende muligt uddannelsesperspektiv - GVU
- 1 er stadig jobsøgende – indsatsen er langsigtet, omfatter koordinering af mange aktører og hele familien
- 1 er langtidssygemeldt

- 1 er i andet kommunalt projekt – uafklaret og underudredning
- 1 er flyttet ud af kommunen
- 1 fik ikke bevilget kontanthjælp og forlod projektet

En telefonisk opfølgning på de unge har vist, at de unge stadig er i gang med den aktivitet de forlod projektet for. De holder fast i den plan, de havde lagt og føler sig sikre på, at de med hjælp – nok skal komme videre.

4.2 Kan man tale om arketyper?

I projektet viser sig et billede af, at de unge måske kan puttes i kasser, kasser de sikkert ikke ville være glade for at komme i, kasser som kan forenkle det komplekse billede og måske skabe et grundlag for en fælles forståelse af dem.

Samtidig kan dette billede måske afgrænse den gruppe, som har gavn af en særlig indsats, enten en forebyggende indsats allerede i grundskolen eller som en fremadrettet indsats i ungevejledningen.

Det siger næsten sig selv, at det primært er i gruppe 3 og 4, der er behov for en særlig indsats og også i disse grupper, at behovet har været størst for en koordineret og helhedsorienteret indsats.

1) De **selvstændige** og **måletræde** med et **udtalt uddannelses fokus**

- **Afklaret** ift. valg af **uddannelse**
- ”Normalt” grundskoleforløb
- Ingen eller få afbrud i uddannelsessystemet
- Realistiske og skaber sammenhæng mellem evner og ambitioner
- Lille eller intet behov for vejledning
- Behøver ikke umiddelbart hjælp til fastholdelse af uddannelse
- Intet eller ude af tidligere misbrug
- Ingen vold/kriminalitet eller ude af tidligere kriminalitet – tidligere domme foreligger

2) De **flakkende** og **usikre**, men trods alt med et **uddannelsesfokus**

- **Uafklaret** ift. valg af **uddannelse**
- Mangelfuldt grundskoleforløb
- Få eller flere afbrud i uddannelsessystemet
- Mindre realistiske ift. sammenhæng mellem evner og ambitioner
- Stort behov for vejledning og mentoring
- Behøver hjælp ift. fastholdelse af uddannelse
- Eventuelt mindre misbrug
- Eventuel vold/kriminalitet eller ude af tidligere kriminalitet – tidligere domme foreligger

4) De **måletræde**, men **flakkende** med et **klart job fokus**

- **Afklaret** og måletræde i retning af **job**
- Intet uddannelsesperspektiv
- Mangelfuldt grundskoleforløb
- Få eller flere afbrud i uddannelsessystemet – mange skiftende jobs
- Realistiske ift. sammenhæng mellem evner og ambitioner
- Mindre behov for vejledning og mentoring
- Ønsker ingen videre hjælp
- Eventuelt et misbrug
- Eventuel vold/kriminelle handlinger – tidligere domme foreligger

3) De **usikre** og **opgivende** med **uklart fokus**

- **Uafklaret** ift. **job/uddannelse**
- Muligt uddannelsesperspektiv
- Mangelfuldt grundskoleforløb
- Få eller flere afbrud i uddannelsessystemet – mange skiftende jobs
- Uklare eller urealistiske ift. evner og ambitioner og sammenhæng mellem disse
- Mindre behov for vejledning og stort behov for mentoring
- Vil gerne have hjælp til fastholdelse af job/uddannelse
- Ude af eller arbejder med aktuelt misbrug
- Eventuel vold/kriminelle handlinger – tidligere domme foreligger

4.3 De unges evaluering – de centrale personer

SIG- deltagerne har været glade for at være i projektet – se vedlagte opsamling på deltagernes evalueringer – bilag 8.4

Generelt har de unge lagt vægt på, at der var daglig mødepligt, samvær med andre unge samt stemningen og sammenholdet mellem de unge. Herudover har de unge været særligt glade for det individuelle fokus, at der har været TID til dem og det har handlet om dem. Og derefter at blive støttet i og hjulpet til at tage de næste skridt alene eller sammen med mentor.

4.4 De primære samarbejdspartnere – sagsbehandlingernes evalueringer

Sagsbehandlerne fremhæver i deres evaluering, særlig det tætte tværgående samarbejde, mentorfunktionen, det individuelle fokus, de personlige samtaler med de unge samt rollen som livline – ring til en ven.

Se bilag 8.5

5.0 Projektets bedste erfaringer

I forhold til de unge

5.1 Den daglige struktur

Til en start har det været helt optimalt, at de unge er mødt hver dag – det har givet dem en **fast struktur** og en **fastere døgnrytme** – at skulle møde kl. 8 hver dag! Derudover har det givet mulighed for at observere de unges **mødestabilitet** og eventuelt sætte særligt fokus på dette.

Det har også givet projektkoordinator tid til at arbejde i/samtale med grupper og individuelt, og tid til at starte og afslutte aktiviteter.

Og ikke mindst et dagligt samvær og nærvær, der har givet de unge tryghed og tillid til, at denne her indsats vil noget med hver enkelt af dem og ikke slipper dem af syne – foreløbig.

5.2 Anerkendelse

Som noget nyt for en del af de unge i projektet, er de blevet set! Og hørt! Og værdsat! Og anerkendt!

Det har været tydeligt, hvor meget mennesker vokser, når de bliver mødt på dem selv. De unge oplevede ros som noget mærkeligt noget ”Synes du virkelig at det her var noget” og ”JA!” det synes jeg at det var, og så voksede de lidt mere.

Det at **bemærke det der virker**, det at give opmærksomhed til den adfærd, som også den unge gerne vil udvikle og gentage – det giver anledning til både bevidste tanker og refleksion og også helt konkrete følelser i maven af velvære – det føles bare rart, når noget dur for én.

5.3 Fish Management, mentale profiler og det personlige udbytte

At arbejde med disse værktøjer i forhold til denne gruppe unge har virket. Værktøjerne er enkle og letforståelige for de unge, og de har åbnet for mange reflekter-

rende samtaler. Også på den måde at de unge selv bemærker og inddrager ord og vendinger for at beskrive, hvor de er i situationen ”Jeg ved godt jeg er rød lige nu, men jeg bliver så tosset”, eller ”Bemærk lige den positive holdning jeg har valgt for i dag”. De unge er blevet lidt skarpere på både at bruge hoved og mave, og de prøver at bringe mavefølelser til hovedet og omvendt og kan se, at det faktisk er en måde lige at tælle til ti og tænke sig om.

Værktøjerne har virket som en **fælles forståelsesramme** og har givet de unge visuelle billeder af, hvordan man på en konstruktiv måde kan bruge både hoved, mave og hale.

Det er ikke sikkert, at de altid når at sætte billede på en aktuel situation, men billedet dukker op, om ikke andet så i en refleksion over, hvad der skete lige før.

5.4 De unges eget netværk.

For de unge har det daglige samvær også virket som det daglige sociale rum, at være sammen med andre unge. Deres egne samtaler har været om ALT. De har været nysgerrige på hinanden, og de har hjulpet hinanden. De har **rummet hinanden** alle sammen – de tykke og tynde, piger og drenge, de larmende og de stille, de hårde nysere og dem der er generte – som en af pigerne sagde en dag:

De har udviklet et **sammenhold** og **venskaber** som rækker ud over projektet, de bruger hinanden i fritiden, besøger hinanden, bekymrer sig for hinanden og er i stadig kontakt via sms og Facebook.

Jeg kunne lide at være her fra første dag.

Her taler alle med hinanden. Her har jeg opdaget at drenge, som jeg ikke kunne drømme om at tale med, hvis jeg havde mødt dem i byen, faktisk er rigtig søde og sjove at tale med ...

I forhold til projektkoordinator

5.5 TID – TID – TID ...

Den forskel, der har gjort en forskel er TID.

Projektkoordinatorens TID til at skabe rum og relationer, TID til samtale, tid til at lytte og prøve at forstå, TID til at samle op og sætte i værk, TID til at skabe tryghed og tillid, TID til at komme tæt på den enkelte unge og sammen med den unge, afklare personlige-, sociale og faglige ressourcer eller barrierer og hermed også TID til at etablere den helhedsorienterede og koordinerede indsats.

TIDen har også den funktion, at der kan sættes en proces i gang. At være med de unge hver dag og hele ugen betyder, at der hele tiden er kontinuitet i de samtaler der foregår. Det er muligt at lukke en samtale midlertidigt, give den unge TID og ro til at tænke og mærke og åbne den igen dagen efter. Samtidig betyder TID, at samtalerne skaber en fælles referenceramme, som der over TID kan refereres til f.eks. ”Kan du huske vi talte om?” eller ”Du sagde forleden dag ...”.

For den unge har det betydet TID til at komme rigtigt i gang og fordybe sig, og TID til at være tålmodig. For ofte kan en koordinerende blæksprutte kun være ét sted af gangen.

TID har to dimensioner – god TID til processer – men også kort reaktionsTID i forhold til hurtigt at reagere og sætte nødvendige indsatser i gang.

5.6 Netværk - det tværfaglige og tværorganisatoriske samarbejde

I et projekt som dette, har det allervigtigste været at kunne **netværke** og kunne arbejde **på tværs af fag og organisationer**.

At kunne etablere et tværfagligt netværk af en række kommunale aktører, der hver på deres måde kan byde ind med en særlig indsats og samles af koordinator.

Samtidig er det lige så vigtigt, at dette interne netværk kobles med eksterne netværk i uddannelsesinstitutioner, virksomheder osv. Således at den samlede indsats omkring den unge hele tiden koordineres, justeres og følges op.

Netværksarbejdet med uddannelsesinstitutioner lettes af Favrskovs centrale placering mellem Århus, Randers, Viborg og Silkeborg, så udbud og muligheder er optimale.

5.7 At arbejde helhedsorienteret

At se **det hele menneske** både **personligt, socialt og faglig** er en ting.

En anden, hvis det er relevant for den unge og indsatsen omkring denne, er også at se det unge menneskes **livssituation** og relationer. I dette kan ligge at se på livssituation, opvækstvilkår, de nære relationer – familie/kæreste/venner, bolig-situation, økonomi, eventuelt misbrug/kriminalitet, interesser, fritid mv.

Netop med denne gruppe unge er der jo ofte tale om en række barrierer for uddannelse eller job, der umiddelbart forhindrer dem i at blive selvforsørgende nu eller på sigt. Så en særlig indsats for denne ungegruppe må være at se på det hele menneske, og som konsekvens heraf gøre indsatsen helhedsorienteret.

5.8 Primær person og indsatskoordinator

At sikre den unge ikke forsvinder mellem to stole ...

Oplevelser gennem projektet er, at den unge ofte ikke selv er vidende om, hvilke kommunale aktører, der er i spil. De kender ikke deres navne og hvilke opgaver, de kan løse, og overblik har de unge slet ikke.

En vigtig erfaring er, at det i mange tilfælde er relevant og nødvendigt at samle overblikket over indsatsen omkring et ungt menneske i en primær person, og at denne person kan være koordinator ift. øvrige aktører.

Dette betyder at indsatsen **bliver tværfaglig, helhedsorienteret og mere målrettet**.

I dette arbejde ligger også at videndele med aktørerne, således at alle er orienteret om, hvilke aktører og indsatser der er omkring den unge, hvor langt de enkelte tiltag er, hvor den unge er i alt det her osv.

Sidst kan den koordinerende person også holde fast i, at indsatsen skal hurtigt i gang – det gør en forskel for den unge at opleve, at der bliver handlet – hurtigt.

5.9 Mentoring – er også ...

Morgenvækning, at hente eller bringe, at hjælpe med at skabe økonomisk overblik, at tage på hjemmebesøg, at tale med kriminalforsorgen, at køre med til lægen, at bistå

ved møder med andre aktører, samtaler med forældre, plejeforældre, kærester, at være misbrugskonsulent osv. At være mor – og far! At være den unges livline!

Mentorfunktionen har været helt **central** i projektet – funktionen er beskrevet ovenfor, men her fremhæves en række karakteristika, som klæder mentor på til rollen:

- at turde, at bringe sig selv i spil
- at være en god rollemodel
- at være anerkendende
- at være empatisk
- at kunne tale og forstå de unges sprog
- at være tydelig og klar i mæglet
- at være rammesættende
- at være troværdig
- at være tilstedeværende
- at kunne etablere et gensidigt tillidsforhold
- at kunne arbejde situationsbestemt med rollen

Særligt med denne gruppe unge er det vigtigt, at mentor fylder noget i rummet, uden at tage hele rummet. Kan mentor trække på både feminine og maskuline sider, er det godt

5.10 Afklaring af arbejdsevne

Når nu de bedste erfaringer er fremhævet, så er det vel også en god erfaring at se, hvad der har manglet?

I projektet har det været muligt at observere og arbejde med mødestabilitet, men ift. denne gruppe unge, observeres vedholdenhed ikke i sammenhæng med samtaler og stillesiddende arbejde ved en computer.

Der skal fysisk arbejde til og fysiske opgaver, der skal løses. Herved kan observeres på evne til at overskue, fastholde og løse opgaver og eventuelle uventede eller ukendte problemstillinger med hjælp eller selvstændigt.

6.0 Konklusion

6.1 Projektoplæg i forhold til praksis

Projektets formål er beskrevet som:

- *afdække kompleksiteten i årsagerne til afbrud med henblik på at forebygge disse – herunder:*
 1. *anskueliggøre hvilke typer af afbrud der kan være tale om – kritisk afbrud eller et kvalificeret afbrud.*
 2. *opstillings af arketyper blandt afbrudseleverne*
 3. *undersøge om der er typiske træk i afbruddene set i et tidsmæssigt perspektiv*

Arbejdet med formål nr. 1, typer af afbrud, er omfattet af det indledende statistisk undersøgelsesarbejde af Capacient Epinion. Det viser sig gennem projektet, at gruppen med ”De selvstændige og målrettede med et udtalt uddannelses fokus” har færrest afbrud, og ved afbrud er der tale om et kvalificeret afbrud eller et omvalg. For de øvrige tre grupper er der for flere af de unge tale om en række kritiske afbrud, dvs. at de ikke har genoptaget en ungdomsuddannelse og enten ikke har planer om at gå i uddan-

nelse, eller er urolige for at kunne magte det, hvis de starter i endnu en ungdomsuddannelse.

Samtidig er det ikke umiddelbart muligt at vurdere om formål nr. 3, typiske tidsmæssige træk, kan beskrives, da de unge i SIG-projektet har været uden for uddannelse i flere år.

Gennem projektet har der til gengæld vist sig en række karakteristiske forhold, der forsigtigt kan beskrive SIG- deltagerne i 4 grupper:

1. De **selvstændige** og **målrettede** med et **udtalt uddannelses fokus**
2. De **flakkende** og **usikre**, men trods alt med et **uddannelsesfokus**
3. De **usikre** og **opgivende** med **uklart fokus**
4. De **målrettede**, men **flakkende** med et **klart job fokus**

Igen henvises til Beskæftigelsesregion Midtjyllands COWI undersøgelse, der i detaljen beskriver ungegruppen.

6.2 Gik det så godt?

Projektets succeskriterium er, at 50 % af deltagerne i SIG projektet er i uddannelse ved projektets afslutning.

- 23 unge har været visiteret til projektet, 21 har deltaget i en periode mellem 3 dage og 4 måneder.
- Alle 21 er fagligt afklarede, og har arbejdet med uddannelses- eller jobplaner.
- Alle har arbejdet med CV og ansøgninger enten til uddannelse eller job
- De fleste har deltaget i en personlig afklaring ved brug af Mentale Profiler og FISH Management. Efterfølgende har de deltaget i et løbende personligt udviklingsfokus
- 11 unge mennesker er enten i gang med/tilmeldt en ungdomsuddannelse eller i andre dele af uddannelsessystemet.
- 3 unge er i arbejde med et klart/muligt uddannelsesperspektiv
- 3 unge er i arbejde – UU vil fremadrettet have særligt fokus på dem.
- 4 er endnu aktive i projektet – en på vej i et behandlingstilbud, en med et meget komplekst og stadig uafsluttet forløb, en langtidssygemeldt og en uafklaret og ikke udredt.

Det er oplagt, at alle 4 grupper har haft udbytte af at deltage i projektet. Også det tværfaglige samarbejde, der har båret projektet, har været gavnlige for alle deltagere. De er blevet tilgodeset med hver deres individuelle behov og dermed hver deres konstellation af den tværfaglige gruppe omkring dem.

Er målet nået?

Det overordnede mål med projektet er at mindske afbrud ved at udvikle en række redskaber til henholdsvis:

- *forbedring af vejledningsmetoder*
- *koordinere allerede eksisterende uddannelsesmuligheder*
- *etablering og fastholdelse af samarbejdsrelationer mellem de interessenter der er om den unge – såvel uddannelsesmæssigt som erhvervmæssigt.*

Disse mål er formuleret i 2007 – og som i mange projekter viser virkeligheden sig ofte at se anderledes ud, end man forestillede sig i første omgang. Samtidig er ingen processer lineære, så de sammenhænge man kunne se for sig og de mål, man opstillede,

forandres over tid. Så umiddelbart vil svaret på om målet er nået være både ja og nej - og både ja og nej er tilfredsstillende svar.

- Har dette projekt medvirket til at mindske frafald?
Umiddelbart har det sikkert forbedret de unges evne til selv at holde fast, og kniber det, ved de unge hvor de kan hente hjælp og støtte.
På sigt JA! Projektet har udviklet og arbejdet med en række metoder og redskaber. Værktøjskassens indhold skal udbredes, afprøves og fællesgøres på bl.a. vejlederområdet – både i grundskole- og ungevejledning.
- Har dette projekt forbedret eksisterende vejledningsmetoder?
Både ja og nej? Eksisterende metoder er anvendt og muligt forbedret alene ved at bringe dem i spil på nye måder og i andre rammer.
Nye tilgange og metoder er også taget i brug. Der er ikke umiddelbart tradition for at man i mentorfunktionen og sætter fokus på personlig og social bevidsthed og udvikling.
- Har dette projekt arbejdet med at koordinere allerede eksisterende uddannelsesmuligheder.
Ja! Men nok ikke i det omfang der var intentionen. Til gengæld er der, som ovenfor beskrevet, arbejdet med at koordinere mange aktørers indsatser og nogle af disse aktører hører hjemme i uddannelsesinstitutionerne.
- Har dette projekt etableret og fastholdt samarbejdsrelationer mellem de interessenter, der er om den unge – såvel uddannelsesmæssigt som erhvervsmæssigt?
Ja! Og udviklet nye! Særligt et internt tværorganisatorisk samarbejde i Favrskov Kommune har virket rigtig godt i forhold de meget komplekse problematikker, der har været omkring enkelte unge.

Hvis målet samlet set kan udvides med en enkelt tilføjelse?

At skabe et netværk på tværs af forskellige sektorer.
Netværket skal agere på forskellige niveauer i forhold til etablering af muligheder for en forstærket indsats og en fælles tilgang til gavn for den enkelte unges fremtidige **job og/eller uddannelse.**

Så er målet nået ☺

7.0 anbefalinger og perspektiv

I dette afsnit gives en række anbefalinger samt et bud på, hvorledes et fremtidigt varigt tilbud til denne ungegruppe kunne se ud – en vision.

7.1 Anbefalinger

Det er klart, at den første anbefaling er **profylakse**. At **starte indsatsen i grundskolen** – at anvende de billeder og karakteristika der er af unge med særlige vejledningsbehov til at spotte de unge så tidligt som muligt. Herefter udrede dem fagligt, personligt og

socialt og trække på de aktører, der er i grundskolen i forvejen og sætte en videre indsats i gang så hurtigt som muligt.

Dernæst kan nedennævnte anbefalinger ordnes på følgende måde:

Individuelle

- Den **unge i centrum**
- Den unge knyttes til **én mentor** – en primær person
- Der etableres en **fast ramme og struktur** omkring den unge
- Fokus på **personlig og social opmærksomhed og udvikling**

Strukturelle

- Optimalt for denne ungegruppe ville være **flere voksne og af begge køn**
- At **sikre overgange** – den ”gode aflevering” f.eks. mellem grundskole og ungdomsuddannelse, mellem ungeindsats og ungdomsuddannelse/job, fra mentor til mentor, mellem øvrige aktører osv.
- At koordinator-/mentorkompetencer er velbeskrevne, at det sikres at mentor har **”mentorkvaliteter”**, at funktionsbeskrive rollen og beskrive snitfladen i forhold til andre aktører
- Indholdsmæssigt er det vigtigt at tænke og handle **helhedsorienteret**
- Fokus på de **individuelle behov** og den **fleksible indsats**

Organisatoriske

- **Forankring** i UU – Det handler om den unges evne til selvforsørgelse med et perspektiv på måneder/år – **gennem uddannelse til job eller gennem job med uddannelsesperspektiv.**
- **TID** – at investere TID i indsatsen og de unge mennesker – TID og kvalitet i indsatsen hænger sammen.
- At **”Ungekoordinator”** eller **”Aktørkoordinator”**- rollen er formel og legitimeret organisatorisk
- Udarbejdelse af skitser/**oversigter** over de forskellige **aktører** og deres **handle- og beslutningskompetencer/ opgaver/tilbud**
- Optimering af det **tværfaglige** og **tværorganisatoriske** samarbejde
- Eventuelt udvidelse af **handle- og beslutningskompetencer** i den koordinerende funktion – visitationsret osv.
- **Tværgående registreringssystemer**, således at alle aktører registrerer og orienterer sig samme sted – venstre hånd ved, hvad højre hånd arbejder med.
- Mere **fleksibilitet** mellem de enkelte områder i forvaltningen – f.eks. den rigtige økonomiske **kassetænkning**

7.2 Visionen

Hvordan kunne en optimal indsats for ungegruppen se ud?

En tværfaglig og helhedsorienteret ungeindsats

På spring!

Hvor unge visiteres fra UU, Jobcenter eller andre kommunale instanser.

På spring! ”Teamledes” af en ”aktørkoordinator”, som er en del af et tværfagligt team – teamets samlede faglighed skal kunne dække nedenstående aktiviteter og have en samlet formel handle- og beslutningskompetence.

På spring! foregår i en fysisk ramme med mulighed for:

- Individuelle- og gruppesamtaler ift. det personlige, sociale fokus, vejledning osv.
- Computeraktiviteter – CV, jobsøgning, skrivning af ansøgninger mv.
- Fysiske aktiviteter i værkstedslignende lokaler til afprøvning og vurdering af jobparathed og kompetencer
- Fysisk aktivitet ude af rammen – f.eks. fitness, gåture, cykelture osv.
- Fælles aktivitet – f.eks. kaffe og kage, spille pool osv.

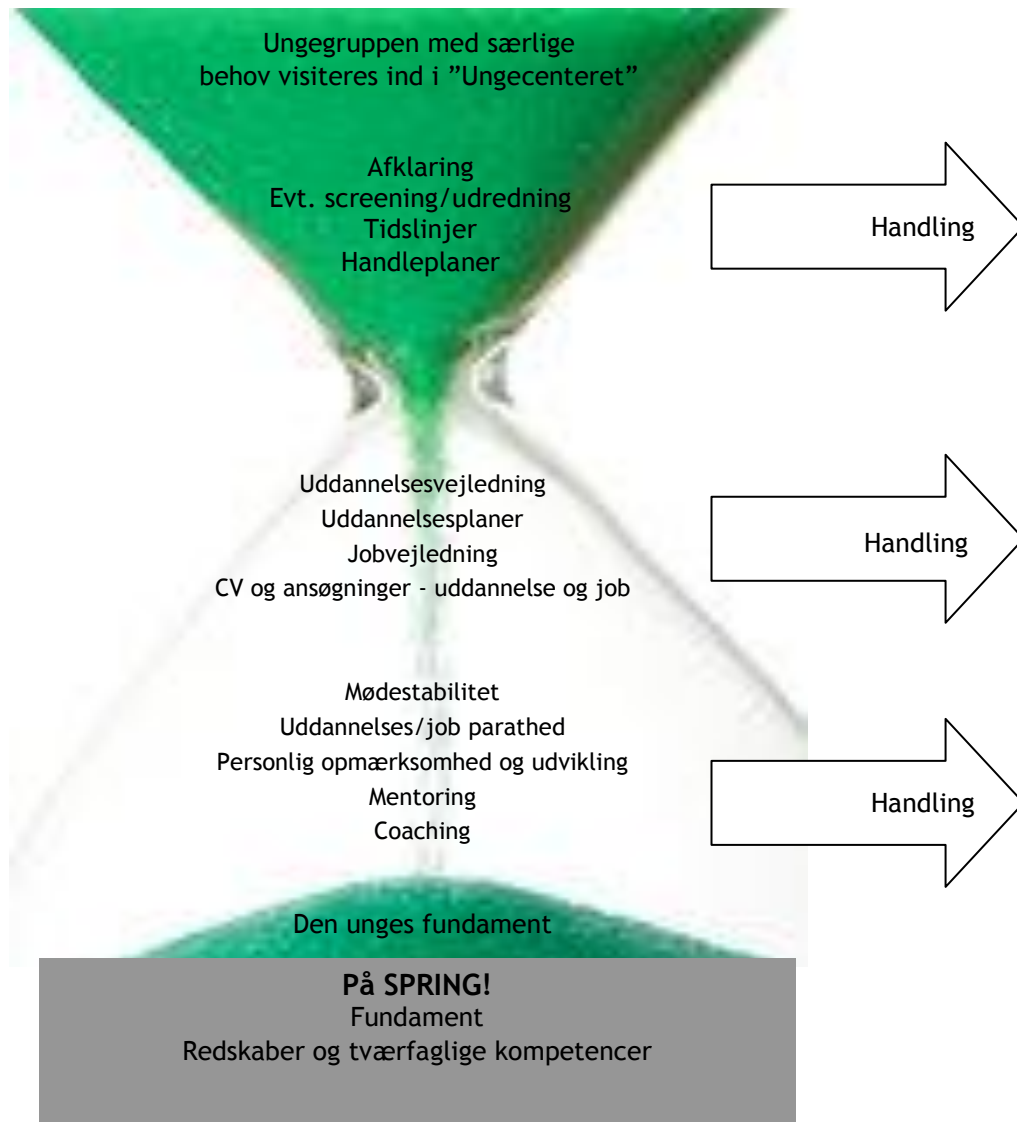

På spring - Så spring på!

De unge visiteres ind i et individuelt forløb i en struktureret ramme i ”Ungecentret” og der arbejdes med:

- Afklarethed i forhold til faglige, personlige og sociale ressourcer/barrierer
- Evt. screening/udredning
- Tidslinjer og handleplaner for forløbet i ”Ungecentret”
- Uddannelsesvejledning
- Uddannelsesplaner
- Jobvejledning
- CV og ansøgninger ift. uddannelse og job
- Møde stabilitet
- Uddannelses/job parathed – f.eks. motivation, mødestabilitet og vedholdenhed
- Personlig opmærksomhed og udvikling
- Mentoring
- Coaching

Man kunne måske forestille sig visualiseret som i modellen nedenfor:

8.0 Bilag

- 8.1** Fish Management
- 8.2** ”Mentale profiler”
- 8.3** Lidt statistik
- 8.4** Deltagernes evalueringer
- 8.5** Evaluering fra Sagsbehandlere i Jobcentret
- 8.6** Analyse fra Capacient Epinion